

Juryverslag VVAK prijs 2020

In tegenstelling tot vorig jaar was 2020 een zeer succesvol jaar wat het aantal kandidaturen voor onze VVAK prijs betreft. De stijging bewijst dat er ook in Aalst steeds meer en meer aandacht geschonken wordt aan het behoud en de renovatie van het historisch erfgoed. Door de kwaliteit van de ingediende dossiers was het voor de jury dan ook zeer moeilijk om één of meerdere laureaten aan te duiden en het is noodzakelijk om er nogmaals op te wijzen dat het hier om een wedstrijd gaat en dat er uiteindelijk maar één winnaar kan zijn..

Bij de ingediende dossiers, die vaak meer dan 40 bladzijden bladzijden dik waren en geïllustreerd werden met tientallen foto's, is het ook opvallend hoe alle kandidaturen niet alleen de restauratie van de buitenzijde van hun woning benadrukten maar eveneens volop wezen op de belangrijke en vaak schitterende restauraties binnenin. Deze zijn spijtig genoeg niet steeds zichtbaar voor het grote publiek. Daarom willen we even herinneren aan artikel twee van het reglement dat ondermeer stipuleert dat in aanmerking komen voor de wedstrijd “gerestaureerde of historisch verantwoord gerenoveerde gebouwen of representatieve onderdelen van gebouwen van stedelijke of landelijke aard, evenals gerestaureerde interieur elementen voor zover deze gemakkelijk toegankelijk zijn voor het publiek”.

Een eerste dossier dat we willen bespreken is dit van het echtpaar Yvan Verhavert-Marina Smet, voor het pand gelegen in de Nieuwstraat, 63 te Aalst en bekend is als de kledingwinkel Longchamp. In het pand waar de moeder van de heer Verhavert in 1946 een hoedenzaak vestigde was voorheen een café gevestigd.

Door diverse verbouwingen en zware investeringen werden twee grauwe panden omgetoverd tot één mooi pand met een gevel, die klassiek en tijdloos is in een stijl die nauw aansluit bij de aanpalende geklasseerde gevel. Deze gevelvernieuwing betekende meteen een meerwaarde voor de Nieuwstraat en de binnenstad in het algemeen. De gevel bleef trouwens niet onopgemerkt voor voorbijgangers, de dienst Economie van de stad Aalst en voor onze vereniging zelf. Ondertussen werd de nieuwe look van de gevel gevolgd door het C&A-gebouw in dezelfde straat en door de cinema's Feestpaleis en Palace. Maar alles bij elkaar gaat het hier om een zeer verdienstelijke nieuwbouw en niet zozeer om een restauratie.

Hierna volgt een reeks van gevelrestauraties, die keurig en verzorgd uitgevoerd werden en een verrijking zijn voor de betrokken huizen en voor de ganse buurt.

Een tweede kandidatuur is deze van de heer Vanderheyden uit de Keppestraat, nr. 42 te Erembodegem. Door de ingreep hebben de eigenaars getracht om de woning volledig de uitstraling van de jaren '30 terug te geven. De woning werd binnenin volledig geïsoleerd en ook de ramen werden super geïsoleerd en dit zonder beroep te doen op enige subsidie.

In dit kader was er de derde kandidatuur van de heer en mevrouw Joris De Vulder-Annelies Van Liefferinge uit de Voorzuitzichtstraat, 73 te Aalst. Zij kochten vier jaar geleden een rijwoning in deze straat uit de jaren dertig die gerenoveerd werd met de hulp van Bureau Object Architecten uit Aalst. De eigenaars zorgden niet alleen voor de renovatie van de gevel maar ook voor het herstellen van het gietijzeren hekwerk en een weelderig bloementuintje vooraan en nieuw bronskleurig schrijnwerk. Jammer genoeg kon omwille van stabiliteitsproblemen het oude kapelletje aan de voorgevel niet behouden blijven. Maar binnenin en achteraan werd een totaal nieuwe strakke moderne woning gecreëerd met een dynamiek naar alle leefkamers toe en een immense lichtinval door de bouw van een patio. Er werd ook bewust gekozen voor herstel van authentieke materialen in de woning zoals de houten vloer en de trap op de verdiepingen. Belangrijk om vermelden is dat

dit huis opgenomen werd in het boek “Buitengewoon en Betaalbaar Wonen 4” van de uitgeverij Lannoo.

De vierde kandidatuur werd ingediend door het echtpaar Thomas Kestens-Hannelore Van Droogenbroeck voor het huis gelegen in de Désiré De Wolfstraat, 11 te Aalst.

Deze straat krijgt sinds enkele jaren een bijzondere aandacht van onze vereniging omwille van de speciale uitbouw van de woningen. Niet alleen zijn deze allemaal verschillend maar ze vertonen toch in feite één geheel. De Engelse stijl van de woningen in de straat passen bij het tijdens de eerste wereldoorlog in dezelfde stijl aangelegd stadspark dat reeds tientallen jaren beschermd is als landschap. Het is dan ook niet ten onrechte dat onze vereniging ijvert voor de bescherming van het authentiek karakter van de bestaande gevels.

Het huis nummer 11 dat gebouwd werd in het begin van de jaren dertig werd de afgelopen twee jaar gerenoveerd door de huidige eigenaars. De heer en mevrouw Kestens-Van Droogenbroeck waren genoodzaakt om het huis totaal te strippen en weer op te bouwen, weliswaar achter de oorspronkelijke gevel die ze gelukkig lieten staan. Deze gevel werd onder hoge druk gezandstraald, waarna er een waterwerend coating werd opgezet. De oude voegen werden vervangen, terwijl de scheuren langs de binnenzijde gestut en weggewerkt werden door middel van blokken in gewapend beton. Er werd een nieuw dak gelegd en ook een nieuwe dakgoot geplaatst. Er kwam ook nieuwe beglazing en nieuw houten schrijnwerk, waarbij bewust gekozen werd om de kleinhouten onderverdeling beneden te behouden en deze te laten doorlopen tussen de dubbele beglazing. Het betonrot werd hersteld en herschilderd. Achter de gevel werd de volledige structuur met ook de tussengewelven die rot waren vervangen.

De vijfde kandidaten zijn de heer en mevrouw Simon Heirman-Peeters, Brouwerijstraat, 18 te Aalst. Alhoewel niet afkomstig uit Aalst kocht dit echtpaar omwille van het werk van mevrouw eind 2008 een huis gebouwd rond 1920 en gelegen op de rechteroever van de stad. Het huis behoorde toe aan de familie Ghesquière van de gelijknamige Filterie en getuigt dus nog een stuk van de relatieve rijkdom door de textielnijverheid op de rechteroever. Achteraan de tuin staat trouwens nog de garensponnerij, die verbouwd is tot een loft met de typische schuine daken. Deze loft is echter geen eigendom van de familie Heirman. De familie Ghesquière bezat initieel 4 panden naast elkaar en quasi het ganse binnenplein van het huizenblok. Op het ogenblik van de aankoop was het huis verloederd en slecht onderhouden, opgesplitst in twee appartementen en stond het reeds lang leeg. In 2010 werd gestart met de afbraak van de achterbouw en de koterijen achteraan, gevolgd door de opbouw van een moderne energiezuinige nieuwe achterbouw met verdiep. Naast de plaatsing van een regenwaterput en infiltratiebekkens werd het sanitair, de elektriciteit en de verwarming volledig vernieuwd. Vloerisolatie werd geplaatst op het gelijkvloers en de vloeren op de eerste en tweede verdieping werden opgeschuurd en geolied. In 2012 volgde een nieuwe keuken en de conservering van het dakgebinte. Het jaar nadien volgden de nieuwe ramen en de nieuwe voordeur. Naast vochtbestrijdingwerken werd in 2019 een volledig nieuw dak aangelegd waarna in 2020 als kers op de taart de grondige renovatie van de voorgevel plaatshad via zandstralen, heropvoegen, impermeabiliseren, herstellen van boog en terras en het schuren en schilderen van ballustrade en dakgoten.

De zesde kandidatuur werd ingediend door het echtpaar Yves Van Wezemaal-Martine Van Kerckhove voor het huis en het bijgebouw gelegen in de Hoogstraat, 130 te Hofstade. Het exacte bouwjaar van deze woning is niet gekend maar het werd vermoedelijk gebouwd rond het jaar 1900. Het bijgebouw heeft de eerste decennia dienst gedaan als een fabriekje voor rol-en snuiftabak van de firma Hendrickx-De Swaef en dit van het jaar 1900 tot 1950. De gevel werd gezandstraald en opnieuw opgevoegd. De achtergevels werden geïsoleerd en van een nieuwe laag crepi voorzien. De ramen in het woonhuis werden vervangen in een vergelijkbare stijl. De nog originele voordeur bestaat uit twee delen en werd volledig bewaard. De stalen ramen in het bijgebouw werden vervangen door “steelboek” ramen in dezelfde stijl. Ook de cementering onderaan de gevels van het

bijgebouw werd in originele stijl gerestaureerd.

De woning werd binnenin eveneens gerestaureerd met respect voor het verleden. Daarbij werden alle overgebleven originele elementen zoals plafonds, schouwen en dergelijke na een opknapbeurt bewaard. De plankenvloer in de voorkamer werd vervangen door een vergelijkbare stijl en materiaal. Het parkeergeedeelte voor de woning werd vervangen door platines.

Nummer zeven in de reeks is de kandidatuur is deze van de heer en mevrouw Van de Velde-Arijs uit het Keizersplein, 26 te Aalst. Dit echtpaar kocht in 2014 het huis gelegen op de hoek van het Keizersplein en de Korte Nieuwstraat te Aalst van de originele eigenaars de familie Pauwels, die reeds meer dan 70 jaar eigenaar was. Het huis dateert van 1934 en werd ontworpen door de Brusselse architect Adrien Blomme. Op het einde van de jaren tachtig werd een deel van de woning verhuurd als kapsalon. Dit huis is niet beschermd en er was al een projectontwikkelaar in de running om het af te breken.

De woning heeft enorm veel art deco invloeden zoals een zeshoekige hall en een achthoekig bureau en is daarom reeds vrij uniek in Aalst. Het is volledig onderkelderd met betonplaat uitgezonderd de ruime garage. Tussen het gelijkvloers en + 1 en +2 zijn het echter houten gewelven die technisch wel bijzonder werden uitgevoerd. Onder het parket is een holle ruimte waar alle nutsleidingen doorlopen. Ook de originele lambrisering en de originele deuren met klinken uit 1934 zijn nog intact.

Architect Blomme legde de nadruk op comfortabel wonen waardoor het huis quasi perfecte verhoudingen heeft ook voor de kamers. De keuken en bijkeuken zijn eerder bescheiden maar toch al modern ingericht. De ingebouwde frigo en het apart toilet voor het personeel staan er nog steeds. Het huis heeft origineel ook 4 deuren die toegang geven tot de beneden. De electriciteit was niet in orde zodat deze totaal diende vernieuwd te worden door de nieuwe eigenaars. De handelsuitbating had niet teveel sporen nagelaten die gelukkig konden hersteld worden.

Om het huis zo intact mogelijk te houden werd verkozen om het uit te breiden met een nieuwbouw. Eén van de redenen was om de oude keukens absoluut te bewaren. De nieuwe keuken werd verplaatst naar de tuin. De oude badkamer werd volledig behouden maar is niet meer aangesloten. Het is nu een museumbadkamer.

Op de laagbouw in de Korte Nieuwstraat werd de leegte opgevuld : boven de garage kwam een living boven de keuken en boven de bijkeuken kwam een slaapkamer en een moderne badkamer allemaal achter een glasgevel wat een ware uitdaging was.

oor de nieuwe eigenaars moest de nieuwbouw aangenaam zijn en de verhoudingen respecteren en het oude hoofdgebouw niet wegduwen. De werken sleepten wel twee jaar aan. In de oude gebouwen stookt men in de winter tot 15 graden maximum en dit is genoeg om vocht vrij te zijn en aangenaam aan te voelen. Het is nog het originele glas. In de nieuwbouw werd vloerverwarming aangebracht.

De laatste kandidatuur in de reeks is het project van de heren Marc Dehoux een Christoph Segers voor het huis gelegen in de Dirk Martensstraat, 38 te Aalst. Dit huis in eclectische stijl werd ooit gebouwd door Kamiel De Groeve, ondernemer van bouwwerken, bruggen en wegen en werd door de kandidaten aangekocht in 2017. Het werd ondertussen zowel binnen als buiten grondig gerestaureerd. De voorgevel was door de decennialange luchtvervuiling sterk zwart beroet geraakt. Deze bestaat uit rode baksteen, blauwe steen en sierpleister en combineert art-deco-elementen met een zeker classicisme. Hij werd dit jaar prachtig gerestaureerd. Het metselwerk en de blauwe steen werden gereinigd en waar nodig hersteld. Ook het beton en het voegsel werden vernieuwd. Alle zinkwerk werd gerepareerd en het ijzeren smeedwerk werd aangepakt en tenslotte werd een nieuw stuk plint in blauwe steen onderaan de gevel aangebracht zonder de restauratie van het houten buitenschrijnwerk te vergeten.

Ook binnenin hebben deze kandidaten sinds de aankoop enkele jaren geleden reeds heel wat gerenoveerd met maximaal behoud van alle historische elementen. Qua interieur decoratie werd geprobeerd om aan te leunen bij wat het oorspronkelijk interieur moet geweest zijn.

Meteen werd deze historisch merkwaardige straat met een groot deel huizen van voor de eerste wereldoorlog opnieuw een stuk mooier. Vermelden wij trouwens dat de Dirk Martensstraat reeds heel wat laureaten van onze prijs herbergt. Dit gerenoveerd huis is alleszins een bijkomend pleidooi om de ganse Dirk Martensstraat te laten beschermen als merkwaardig stadsgezicht. Vermelden wij tot slot dat de heren Dehoux en Segers voorheen ongeveer 20 jaar gewoond hebben in de Geldhofstraat, 7 te Aalst, waar ze eveneens de historische buitengevel hadden gerestaureerd.

Zoals u kon merken was het dit jaar voor de jury zeer moeilijk om een winnaar aan te duiden. Het liefst hadden we nog alle deelnemers als laureaat aangeduid maar dit was onmogelijk. Uiteindelijk en na rijp beraad besloten om de prijs van 5.000 euro toe te kennen aan de heren Dehoux-Segers voor de restauratie van hun woning gelegen in de Dirk Martensstraat, 38 te Aalst omwille van de vakkundige manier en met zin voor detail waarop hun huis gerestaureerd werd. Hierbij looft de jury vooral de aandacht en het respect dat getoond werd voor de authenticiteit van de woning.

Een eervolle vermelding gaat naar de Heer en Mevrouw Verhavert-Smet voor het pand, dat ze realiseerden in de Nieuwstraat, 63 te Aalst, dat een voorbeeld kan zijn van hoe nieuwbouw in het centrum van de stad kan zorgen voor een link met het verleden toen Aalst nog algemeen gekend was als een “witte stad”.

Luc Van Der Helst